

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU MÔN HỌC A

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

NHIỀU TÁC GIẢ

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA QUAN HỆ VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG THỜI ĐẠI MỚI

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC HUẾ

QUAN HỆ KINH TẾ VIỆT NAM - NHẬT BẢN
TRONG BỐI CẢNH TRẬT TỰ THẾ GIỚI MỚI (2001 - 2022)

TS. Dương Quang Hiệp
Trưởng Đại học Khoa học, Đại học Huế
NCS. Trần Thái Bảo
Trưởng Đại học Khoa học, Đại học Huế

Tóm tắt: Việt Nam và Nhật Bản chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao ngày 21/09/1973. Sau khi Việt Nam thống nhất đất nước, hai nước đã tiến hành giao lưu, trao đổi đoàn và ký kết Hiệp định về việc Chính phủ Nhật Bản viện trợ không hoàn lại cho Việt Nam. Tuy nhiên, kể từ năm 1979, trao đổi giữa hai nước bị hạn chế và viện trợ đang diễn ra đã bị đình chỉ. Năm 1992 là một dấu mốc đặc biệt trong quan hệ giữa hai nước khi Nhật Bản quyết định mở lại viện trợ cho Việt Nam. Từ đó, giao lưu kinh tế, chính trị, văn hóa... giữa hai nước được mở rộng, sự hiểu biết và tin cậy dần tăng lên. Trong đó, quan hệ kinh tế Việt Nam - Nhật Bản phát triển mạnh mẽ, đặc biệt là trong giai đoạn 2001 - 2022. Khi tình hình thế giới có những chuyển biến căn bản. Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi sẽ tập trung làm rõ những thay đổi trong trật tự thế giới mới, sự điều chỉnh chính sách kinh tế Việt Nam và Nhật Bản, từ đó chỉ ra những thành tựu mà hai quốc gia đã đạt được trong tiến trình thúc đẩy hợp tác kinh tế song phương.

Từ khóa: Việt Nam, Nhật Bản, kinh tế, Trật tự thế giới mới, chính sách đối ngoại

1. Sự hình thành trật tự thế giới mới

Dưới tác động của toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, thế giới đương đại đang có những chuyển biến, tác động sâu sắc trên nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội; trong đó, sự dịch chuyển quyền lực từ Tây sang Đông và sự điều chỉnh chiến lược của các nước lớn tạo ra cả thời cơ và thách thức đối với các nước vừa và nhỏ. Trong bối cảnh như vậy, sự cơ sái và cạnh tranh chiến lược, điều chỉnh chiến lược, tranh giành ảnh hưởng giữa các nước lớn ngày càng gia tăng, quyết liệt, tác động sâu rộng đến an ninh, chính trị thế giới và đang làm thay đổi trật tự thế giới.

Với mục tiêu duy trì vị thế siêu cường duy nhất, từ đầu thế kỷ XXI đến nay, Mỹ tiếp tục đẩy mạnh chiến lược quân sự, an ninh toàn cầu bằng việc tập hợp lực lượng, điều chỉnh chiến lược với từng khu vực để khống chế, kìm hãm các thế lực thách thức "ngôi vị số 1" của Mỹ. Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, chính quyền của Tổng thống Biden vừa phải thân trọng trong việc tìm cách cân bằng lợi ích của Mỹ trên thế giới, vừa củng cố và tăng cường vị thế siêu cường của Mỹ, đưa nước Mỹ "về đầu trời lại", đảm bảo Mỹ vẫn là quốc gia đặt ra luật chơi trong quan hệ quốc tế. Theo IMF, tăng trưởng GDP của nền kinh tế Hoa Kỳ năm 2022 dự báo đạt 2,3%, điều chỉnh giảm 1,4 điểm phần trăm so với dự báo đưa ra vào tháng 4/2022. Thực tế theo công bố của Bộ thương mại Mỹ, năm 2022 Kinh tế Mỹ chỉ tăng 2,1% so với 5,9% của năm

CHỦ ĐỀ 3. NHỮNG KHÓ KHĂN, THÁCH THỨC VÀ TRIỂN VỌNG
QUAN HỆ VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG BỐI CẢNH QUỐC TẾ MỚI
QUAN HỆ VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG BỐI CẢNH MỚI: NHỮNG VẤN
ĐỀ ĐẶT RA VÀ GIẢI PHÁP..... PGS.TS. Nguyễn Duy Đăng

QUAN HỆ ĐỐI TÁC CHIẾN LƯỢC VIỆT NAM - NHẬT BẢN (2009-2023)
TRONG BỐI CẢNH CÀNH TRANH ĐỊA CHIẾN LƯỢC GIỮA MỸ VÀ
TRUNG QUỐC Ở KHU VỰC ĐÔNG Á..... PGS.TS. Lê Thành Nam

CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG VÀ TRIỂN VỌNG HỢP TÁC QUỐC PHÒNG
VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG THẬP NIÊN THỨ BA CỦA THẾ KỶ XXI.....
THS. Hoàng Hải

HỢP TÁC QUỐC PHÒNG - AN NINH ĐA PHƯƠNG CỦA NHẬT BẢN TẠI
ĐÔNG NAM Á TỪ ĐẦU THẾ KỶ XXI ĐẾN NAY VÀ GỢI Ý CHÍNH SÁCH
ĐỐI VỚI VIỆT NAM..... PGS.TS. Bùi Thị Thảo

HỢP TÁC AN NINH VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRƯỚC NHỮNG THÁCH THỨC
TỪ TRUNG QUỐC TRÊN BIÊN ĐÔNG: TIẾP CẬN TỪ HỆ THỐNG CẤP ĐỘ
PHÂN TÍCH..... TS. Lê Thị Quỳnh Đức

SỰ HIỆN DIỆN CỦA NHẬT BẢN Ở BIÊN ĐÔNG - NGUYỄN NHÂN VÀ
THỰC TIỄN TRIỂN KHAI..... Trần Trương Gia Bảo

QUAN HỆ VIỆT NAM - NHẬT BẢN GIAI ĐOẠN 1992 - 2022: THÁCH THỨC
VÀ TRIỂN VỌNG HỢP TÁC..... TS. Phạm Thị Yên

QUAN HỆ KINH TẾ VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG BỐI CẢNH TRẬT TỰ
THẾ GIỚI MỚI (2001 - 2022)..... TS. Nguyễn Việt Xuân

TS. Dương Quang Hiệp
NCS. Trần Thái Bảo

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC HUẾ

07 Hà Nội, Huế - Điện thoại: 0234.3834486; Fax: 0234.3819886
<http://huph.hueuni.edu.vn>

Chịu trách nhiệm xuất bản

Giám đốc
Trần Bình Tuyên

Chịu trách nhiệm nội dung

Quyển Tổng biên tập
Nguyễn Chí Bảo

Biên tập viên

Ngô Văn Cường

Biên tập kỹ thuật

Trần Dương Hoàng Long

Trình bày, minh họa

Nguyễn Đức Huy

Sửa bản in

Bùi Thị Thảo

Đội tác liên kết xuất bản

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế, 34 Lê Lợi, thành phố Huế

KỶ YẾU

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC GIA

QUAN HỆ VIỆT NAM - NHẬT BẢN TRONG THỜI ĐẠI MỚI

In 100 bản, khổ 20.5x29.5cm tại Công ty TNHH In Bảo An, 16H Hải Bà Trưng, thành phố Huế. Số xác nhận đăng ký xuất bản: 3951-2023/CXBIPH/5-64/DHI. Quyết định xuất bản số: 574/QĐ-NXB cấp ngày 14 tháng 11 năm 2023. In xong và nộp lưu chiểu năm 2023.

ISBN: 978-604-399-595-4

